A°. 1859. N°. 21.

DINGSDAG 25 JANUARIJ.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

UTRECHT 25 Januarij.

Nadat van alle zijden was berigt, dat de koning van Napels overleden was, blijkt thans, dat bij hersteld is van de ongesteldheid, die aanleiding heeft gegeven tot het berigt van zijn dood. De Napelsche korrespondent van de *Morn. Post* heeft de vergissing in de wereld gebragt, die zooveel geloof heeft gevonden, dat men te 's Hage zelfs hofpartijen er om wilde uitstellen. De *M. Post* heeft thans berigt, dat hij zich vergist had. 't Is zoo wat de geschiedenis van den Tartaar, die de inneming van Sebastopol is komen berigten; alleen is thans de bron bekend, die op dit punt geheel Europa in de war heeft gebragt.

De verloving van prins *Napoleon* met prinses *Clotilde* van Sardinië is thans officieel; de *Moniteur* deelt die tijding mede, en voegt er eenige geruststellende woorden bij, met name omtrent een verdrag dat tusschen Frankrijk en Sardinië gesloten zou zijn; de *Moniteur* zegt, dat zulk een verdrag geene voorwaarde is geweest voor de verloving. Daarom zou toch het verdrag wel kunnen gesloten zijn, vooral als het overeen kwam met de traditionele staatkunde van Frankrijk. Men moet dus afwachten, wat daaromtrent nader nog blijken zal.

Gister waren de overige berigten nog niet gunstig uit Italië; men sprak van eene leening, die Sardinië wilde sluiten, onder waarborg van Frankrijk; van bestellingen, die Sardinië in Frankrijk had gedaan van militaire kleedingstukken; van het mobiel maken van het Oostenrijksch leger van Gallicië; daarbij was ook de taal der Engelsche bladen minder vredelievend: de *Morn. Her.* beweerde, dat keizer *Napoleon* bepaald Italië zou willen vrijmaken van de drukkende banden, waarin Oostenrijk het gesloten houdt, de *Morn. Post* gaf te kennen, dat de rust van Europa op den duur alleen te verzekeren ware, als Italië vrij was, en de *Daily News* sprak van allerlei gewaagde plannen. — Heden is dat weder anders, en geen enkel berigt komt nieuwe gevaren opdisschen. Het *J. des Déb.* o. a. zegt, dat er voor geen oorlog zoo dadelijk te vreezen is, omdat een billijke grond, een redelijk voorwendsel niet voorhanden is. De spanning zal daarom zeker wel voorbijgaan, en de verwikkelingen langs minnelijker weg worden uit den weg geruimd.

Uit de Donaustreken worden berigten medegedeeld, die niet goed luiden. Intusschen heeft de telegraaf reeds gemeld, dat de hospodar van Moldavië gekozen is, terwijl *Milosch* reeds in Servië is aangekomen; 't geen derhalve van vroeger dagteekening thans gemeld wordt, zal zich wel schikken.

Amerikaansche tijdingen zal men onder Londen vinden, en daarbij op nieuw het berigt, dat *Zuloaga*, de klerikale Mexikaansche president, is afgetreden. Moge in Mexiko daardoor ten slotte eenige rust en orde wederkeeren.

Per telegraaf is er berigt, dat te Triëst de O. Ind. mail is aangekomen met berigten uit Batavia tot den 9. Dec. Er waren toen aldaar aangekomen de volgende schepen:

Provincie Drenthe, Cornelia Hendrika, Lauraz en Adele, Salatiga, Amsterdam, alle 5 van Amsterdam. Jan van Galen, Jedo, Beurs van Rotterdam, Bezoekie, Benin, Prins van Oranje, alle 6 van Rotterdam. Ary Scheffer en Biesbosch, van Dordrecht. Blaakhert van Middelburg en Anna van Schiedam.

Eene expeditie, naar Bali bestemd, heeft Soerabaija verlaten. De expeditionaire krijgsmagt tegen Boni op Celebes, omstreeks 3000 man sterk, zou, naar men zeide, tegen het einde der maand December naar hare bestemming vertrekken; overigens is de rust nergens gestoord.

— Z. M. heeft eene wijziging bepaald in de uniform van de te benoemen officieren der schutterijen. Die wijziging bestaat hierin, dat door de van nu af aan te benoemen officieren bij de schutterijen, in stede van den bij vroeger besluit voorgeschreven rok, zal worden gedragen een korte jas van donker blaauw laken, de kraag en opslagen van rood laken, de voor- en achterpanden alsmede de zakkleppen gebiesd met wit laken, en overigens geheel overeenkomstig het model voor de officieren der infanterie voor het leger voorgeschreven.

— Uit Luxemburg schrijft men, dat van wege den bond bevel is ontvangen, om de spoorwegwerken binnen de vesting te staken.

— In onze vorige hebben wij kortelijk melding gemaakt van den brief van den minister *Rochussen*, aan den koning; daarin wordt o. a. nog voorgesteld, dat, alvorens aan den last des konings in zake de bekende adressen te voldoen, aan de kamers van koophandel te Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht te raadplegen omtrent 't geen der Nederl. regering thans te doen staat. De vragen, die aan genoemde kamers zijn voorgelegd zijn namelijk:

„Zal de ordonnantie van Mei 1858 worden gehandhaafd of ingetrokken?

„Zullen de twee havens op Sumatra en eene op Borneo zoo voor den in- als uitvoer geopend zijn?

„Zullen de 16 havens op Java enkel voor den uitvoer geopend zijn?

„Zullen enkele der bedoelde 16 havens op Java tevens voor den invoer worden opengesteld, en zoo ja, welke?

„Zal het besluit van den goeverneur-generaal van 1841 geheel worden ingetrokken, zoo wel waar het thans werkt, als waar het in werking zoude komen?"

*— Men schrijft ons nader uit 's Hage:

„Naar men uit de pas per mail ontvangen berigten ziet, zijn de tijdingen uit Java niet ongunstig. Eene expeditie naar Bali is vertrokken en in Dec. zou de expeditionaire krijgsmagt naar Boni vertrekken. Wel moet over 't algemeen onder de Mahomedanen, die thans zooveel gemakkelijker ter bedevaart kunnen gaan, eenige gisting aanwezig zijn, 't geen te begrijpelijker is, als men algemeen 't oog houdt op den staat van zaken in zoo vele Oostersche landen; maar 't is nog niet te denken, dat die gisting ernstige gevolgen zal hebben, te minder daar men beter dan immer op alle moeijelijkheden in Indië is voorbereid. Intusschen worden buitengewone maatregelen te minder noodig, hoe beter de berigten zijn, die uit O. Indië ontvangen worden, en men hoopt dus, dat die gunstig blijven mogen. Dat er sprake was van het nemen van buitengewone maatregelen, heb ik ter loops medegedeeld; men heeft echter dadelijk ingezien, dat een kommissaris-generaal niet te pas zou komen."

— De Fransche *Moniteur de l'Armée* geeft aan het beleid der Nederlandsche Regering in O. I. den volgenden lof:

„De Nederlandsch-Indiesche krijgsmagt is niet in evenredigheid met de uitgebreide landen, waar zij de orde handhaaft, en welke zij in de volmaaktste gehoorzaamheid houdt. Die krijgsmagt telt gewoonlijk omstreeks vijftien duizend man, waarvan twee derden inboorlingen. De bewaking der belangrijkste posten, welke meestal de gevaarlijkste zijn, wordt soms aan twaalf of vijftien Europeërs toevertrouwd. Die dappere soldaten hebben immer tegen een doodend klimaat te strijden, zijn vaak zonder hoop op bijstand, en moeten stoutmoedige en vermetele vijanden bevechten.

„De heilrijke invloed, welke strengheid, krijgstucht en bovenal de geest van Hollandsche geregtigheid op zoovele millioenen inboorlingen hebben te weeg gebragt, is van dien aard, dat de goeverneur der Nederl. bezittingen in de verre Oost met een handvol manschappen, die onder zijn bevel staan, in weinige jaren de onrustige, woelende vorsten van Sumatra, Celebes, den Sultan van Djokjokarta en den keizer van Soerakarta heeft kunnen onderwerpen. Het moet gezegd worden, dat de Hollanders die ondernemingen tot een goed einde hebben kunnen brengen, enkel omdat zij zich niet, zooals de Eng., bij de inboorlingen, waaronder zij wonen, gehaat hebben gemaakt. Hoewel zij er te regt, de grootste gestrengheid gebruiken — en wij hebben vaak te Java schepen van een togt zien terug keeren met inboorlingen, die schuldig verklaard, aan de ra waren opgehangen, — wordt door hen aan die lieden nooit onregtvaardiglijk de minste straf opgelegd."

— De *N. R. Ct.* beweert, dat het schrijven uit Suriname van den 23. omtrent de zaken van den heer *Wildeboer* onware voorstellingen zou behelzen, en geeft vervolgens een eigen schrijven, dat de zaak eenigzins anders voordraagt. Wij zien echter in 't geen de *N. Rott. Ct.* berigt, geen bewijs dat daarom zijne meening billijk is; zoo lang er geen zekerder bewijzen worden gegeven, mogen wij in tegendeel aannemen, dat de *N. R. C.* ligtvaardig in haar oordeel is. We wenschen echter, dat hier niet op nieuw aan misdaad, maar alleen aan droevig ongeluk moet gedacht worden. Dit alleen is zeker, dat de zaken in Suriname billijken grond geven tot velerlei aanmerkingen, en dat het daarom zeer natuurlijk is, dat bij het goede deel der bevolking, de ontvlugting van den inspekteur, kort na het ongelukkig geval van den weesmeester, een zeer pijnlijken indruk moest maken. Dat gevoel van ergernis is dunkt ons, begrijpelijk voor een ieder, die ziet, hoe in deze tijden helaas te dikwerf bij groote, zoogenaamde finantiële „onheilen" onderscheiden familiën in 't verderf worden gestort door onvoorzigtigheid of kwade trouw van een enkele.

— De *Stoompost* meldt, dat de ministers van Binnenlandsche Zaken en van Financiën op aanzoek der Maatschappij van landaanwinning in de provincie Zeeland, met het bestuur dier Maatschappij eene transaktie hebben gesloten, behoudens bekrachtiging bij de wet. Dat wetsontwerp zou nog in deze zitting aan de Kamers worden aangeboden.

— Op 1 Jan. 1859 waren er in ons land 148 kandidaten tot de heilige dienst der Hervormde kerk. Den 1. Jan. 1856 bedroeg dit getal 111, den 1. Jan. 1857, 102 en den 1. Jan. 1858 was het 130, zoodat het getal aanmerkelijk toeneemt, in weerwil van een aantal benoemingen van predikanten in Nederl. Oost- en West-Indië, het stichten van vele nieuwe gemeenten en het vermeerderen van het getal predikanten in groote gemeenten. In 1836 was het getal kandidaten in deze eeuw het grootst, en bedroeg ruim 250, en in 1827 waren er bijna geene beschikbaar en vele plaatsen moesten langen tijd vakant blijven wegens gebrek aan kandidaten. Sedert 1836 is het getal kandidaten langzamerhand afgenomen en gedaald tot 93 in 1855, waarna het getal weder telken jare is vergroot. *H.*

— Te Groningen zijn thans naar den Stud. almanak 214 studenten, als 8 wijsbeg. en letteren, 90 regten, 63 godgel., 38 geneesk. en 5 wis- en natuurk.

— De heer *J. H. Deeleman*, pred. te Brielle, heeft het beroep naar Rotterdam aangenomen.

— Door ds. *H. Rietveld Creyghton*, predikant te Wijk bij Heusden, is het beroep naar de gemeente te Polsbroek aangenomen.

— Door den breeden kerkeraad der Waalsche Hervormde gemeente te Delft is eergisteren tot predikant beroepen ds. *L. P. Trautmann*, emer. pred. te Kleef.

— De *A. C.* berigt, dat de 4 raadsleden van Hardenberg, die er zoo ongelukkige stoornis brengen in de gemeentelijke aangelegenheden, eene vervolging hebben ingesteld tegen 't lid der Staten, baron *van Ittersum*, die hun heeft ten laste gelegd, dat zij met verzaking van eed en pligt, slechts hun eigen belang en dat van eenige individu's behartigen.

:— Gister zijn de pleidooijen voortgezet in het regtsgeding van de stad Leiden tegen den Staat betrekkelijk den eigendom van den Haarlemmermeer. De heer *Lipman* heeft de regten der stad Leiden verdedigd. — Vrijdag zal de heer *Faber v. R.* dupliceren.

*— Onze korrespondent uit Amersfoort meldt ons heden, dat niet de heer *v. Maasdijk*, predikant, maar de boekhandelaar *Schilders* uit Brussel als getuige in zake tegen *Steijlaars* voor de regtbank te Amersfoort is gehoord.

— Men meldt uit Assen van den 21. Januarij. De voltooijing der graafwerken binnen en buiten deze stad, aan het Noord Willems-Kanaal, nadert met rassche schreden. Met het maken der bruggen, enz., zal derhalve spoedig een aanvang worden gemaakt. Naar men verneemt, zijn reeds langs dit kanaal eenige huisplaatsen verkocht, zoodat deze stad, aan de Groninger zijde zal worden uitgebreid. — De berigten betreffende de wintergranen zijn gunstig.

— De aannemingsom van 't onderhoud van de groote wegen in Vriesland tot ult. Dec. 1862 bedraagt in 4 perceelen *f* 218,490.

— Zaturdag 15 dezer hield de Afd. Utrecht der Ned. Ver. tot afsch. van sterken Drank andermaal eene openbare vergadering in de zaal naast den Schouwburg waarbij de heer dr. *Schubart* als spreker optrad; in eene boeijende voordragt, hield hij eene door het talrijke publiek met de grootste belangstelling ten einde toe aangehoorde redevoering over den schadelijken invloed van het onnoodige, maar vooral van het onmatige gebruik van sterkendrank, zoo in het algemeen voor het ligchaam en deszelfs verschillende verrigtingen, als meer bijzonder voor 's menschen geest; Spr. toonde door redeneringen, door cijfers en voorbeelden het schandelijke en schadelijke daarvan aan, zoowel voor het individu als voor de maatschappij; daarna leverde de heer *K. Visscher*, na een korte inleiding, als bijdrage, de novelle van *van Koetsveld*, getiteld *»het Gebed"* welke niettegenstaande het gevorderde uur mede grooten indruk maakte.

— Onder de meest zonderlinge verordeningen, die sedert de nieuwe gemeentewet zijn vastgesteld, behoort voorzeker die welke te D..., eene gemeente in de provincie Noord-Brabant is gemaakt, en in praktijk gebragt. Die verordening is genoemd het *Musschengilde* volgens de afkondiging vastgesteld ter uitdelging en uitroeijing van het Musschengeslacht (alsof, wanneer de musschen in het dorpje D. allen dood zijn geschoten, er geene landverhuizers van het Musschengeslacht uit andere oorden konden overkomen) zoo loopt daar nu door die gemeente een aantal personen tot het gilde behoorende met geweer gewapend rond, ten einde dat ongedierte te dooden; ongeacht het gevaar van ongelukken en brand door onvoorzigtigheid dat daardoor ontstaat, laat die verordening eene wijde deur open voor strooperij, want hoe ligt valt niet ander wild onder het geweer, dat velen liever hebben dan musschen. *H.*

— Het *Hand. bl.* meldt, dat te Wervershoof voor eenige dagen de vrouw van een smid van een kind met twee hoofden is bevallen. Het gedrocht is zeer gezond ter wereld gekomen.

:— Onder de dag- of weekbladen, die met den aanvang van dit jaar verandering of vergrooting of wel beide hebben ondergaan, moet ook gerangschikt worden: De Wekker, *Weekblad voor Onderwijs en Schoolwezen*, uitgegeven bij *Gebr. Belinfante*, dat met den 1. Januarij zijn zestienden jaargang is ingetreden. Het was eene gelukkige gedachte van de uitgevers, hun blad ook dienstbaar te maken aan het mededeelen en zoo noodig bespreken van alle administratieve voorschriften, regelingen en bepalingen, die uit de wet van 1857 moeten voortvloeijen, en het alzoo niet alleen te doen strekken ten nutte der onderwijzers in de verschillende gemeenten, maar het mede een middenpunt te doen worden, waarin inspekteuren, schoolopzieners, leden van plaatselijke schoolkommissien, leden van den gemeenteraad hunne gedachten en ervaring zouden kunnen nederleggen of waaruit hun door nuttige wenken en opmerkingen, wezenlijke dienst zou kunnen bewezen worden. Blijft alzoo *de Wekker* het vrije orgaan van het onderwijs en beschouwt ze het paedagogiesch gedeelte nog altijd als hoofdzaak, dan konden de uitgevers wel geen beteren weg hebben ingeslagen dan dat gedeelte bij voortduring aan dezelfde handen toe te vertrouwen, niet minder mag het een goed denkbeeld worden genoemd, de behandeling van de regtskundige en administratieve kwestiën, die de invoering en ontwikkeling der nieuwe regeling mogten doen oprijzen, op te dragen aan den heer mr. *E. L. van Emden*, die als mede-redakteur van de *Gemeentestem* zich reeds onderscheidene jaren op de toetsing van zoodanige vraagpunten met ijver heeft toegelegd en door zijne *praktische handleiding bij de toepassing der wet op het Lager Onderwijs* mede gunstig bekend is geworden. Wij kunnen gereedelijk verwachten, dat dit weekblad, dat alzoo bij het nasporen van het inwendige schoolleven ook den uiterlijken vorm, waarin dat geregeld is geworden, met naauwkeurigheid zal gadeslaan, wanneer het aan zijn programma getrouw blijft, zich ongetwijfeld in een groot aantal lezers zal mogen verheugen, terwijl wij, naar de drie eerste nommers te oordeelen, ook vertrouwen, dat de waarde van de courant door afwisseling van redeneringen en beschouwingen aanmerkelijk zal toenemen.

— Naar men verneemt, worden de werkzaamheden tot daarstelling van een verwarmingstoestel in de zaal van de Tweede Kamer der Staten Generaal met zooveel ijver voortgezet, dat men zich vleit, dat het werk vóór den 15. Feb. geheel in gereedheid zal zijn.

— In de Haagsche bad- en wasch-inrigting hebben gedurende het jaar 1858, de baden gebruikt 10468 mannen en 13642 vrouwen, terwijl 3818 vrouwen er gedurende 10848 uren gewasschen hebben.

— Jl. Donderdag avond is de stad Almelo voor het eerst met gaz verlicht.

— Omtrent het model voor het standbeeld van den dichter *Tollens*, door den heer *Strackée* vervaardigd, deelt de *A. K. en L. Bode* o. a. het volgende mede: De pose, door den kunstenaar voor het beeld gekozen, is hoogst eenvoudig. *Tollens* staat, blootshoofds, in een gewoon modern huisgewaad, met een lossen das om den hals, en met het hoofd eenigzins voorover gebogen. De houding is die van nadenken met een zweem van inspiratie. De regterhand, die zoo even nog langs het lijf nederhing, schijnt zich onmerkbaar en onwillekeurig op te heffen, als om met de stift, die er in rust, eene gedachte, een wordenden kunstvorm op te teekenen. De linkerhand steunt op de hoogte van de heup op een afgeknotten boomstam. De gelijkenis van het gelaat is hoogst gelukkig en herinnert aan den dichter op den leeftijd, toen zijne gaven in den vollen bloei der ontwikkeling verkeerden. De geheele opvatting van den heer *Strackée* is waardig en edel; zijn beeld eenvoudig, maar noch stijf noch levenloos van houding, is eene zuivere afspiegeling van de kalme bezieling des dichters. Juist daardoor, dat er uitdrukking, persoonlijk gemoedsleven in die vormen is weêrgegeven, ontzeilde de kunstenaar de gevaarlijke klippen, waarop het modern kostuum, het realisme, dat men in onze dagen ook in de beeldhouwkunst verlangt, hem zoo ligt had kunnen doen stranden. De uitvoering beantwoordt aan de opvatting, de teekening van hoofd en handen is korrekt, de plooijen van de kleeding zijn zuiver en juist, het mouvement natuurlijk.

— In een der bosschen van de environs van Breda werd dezer dage een buitengewoon groote wilde kat gevangen, die eene wigt heeft van dertig kilos. Zij is van eene vaal grijze kleur, en haar staart is die gelijk van een vos. Men gist, dat zij in het wild van eenen vos voortgeteeld is geworden.

— Te Hildesheim in Hannover is voor eenige dagen eene cirkulaire uitgevaardigd, waarop wij alle bezitters van paarden opmerkzaam willen hebben gemaakt. Zij behelst eene waarschuwing tegen het gebruik van raapkoeken als paardenvoeder. Er bestonden gevallen, waarin paarden spoedig na het gebruik van die koeken waren gestorven. Volgens de ervaring in den laatsten tijd opgedaan en het onderzoek van onderscheidene bekwame veeartsen, waren raapkoeken voor paarden vergiftigend en, bij eene hoeveelheid van 3 tot 4 pond gevoederd, doodelijk, om het even of de koeken oud of nieuw zijn.

— Niet onaanzienlijk is de handel die in menchenhaar wordt gedreven. Alleen de Londensche haarhandelaars voeren jaarlijks niet minder dan 5 ton (100 centenaars) in. Wanneer die invoer slechts van het toevallig afsnijden afhing, zou de markt zeer onvoldoende voorzien zijn; er moet dus een regelmatige oogst zijn, waarop men zich ten bepaalde tijde met zekerheid kan verlaten, en wezenlijk is er afzonderlijke markt voor donkere haren en een voor lichte.

Het lichte haar is uitsluitend een Duitsch produkt. Het wordt door de agenten van eene Hollandsche maatschappij verzameld, die jaarlijks om bestellingen te bekomen, Engeland bezoeken. Tot voor ongeveer 50 jaren was het lichte haar het meest van alle soorten gezocht. Een eigenaardige gouden tint was zoo geacht en zoo hoog in prijs, dat de handelaars slechts hunne bevoorregte klanten er mede voorzagen, aan wie zij het voor acht shilling het ons, dus voor nagenoeg het dubbele van den prijs des zilvers verkochten. Thans is echter het donkerbruine haar uit Frankrijk meer getrokken. Dit is denkelijk daaraan toe te schrijven, dat de haarkleur van het Engelsche volk in de laatste vijftig jaren donkerder is geworden, iets dat wederom te verklaren is uit de meerdere vermenging met individuen uit zuidelijker landen. Het zwarte haar wordt voornamelijk uit Bretanje en het zuiden van Frankrijk ingevoerd, waar het door de agenten van eenige Parijsche groothandelaars wordt verzameld. Gemiddeld beloopt de aankoop dezer firma's jaarlijks meer dan 100,000 kilo. De prijs dien men voor het haar van elk hoofd betaald, is 1—5 fr., naar het gewigt en de schoonheid, het eerste is meestal tusschen 4 en 5 ons. De reizende handelaars zijn steeds met een rijk assortiment linten, kanten, zijden waren en goedkoope juweelen voorzien, tegen welke zij, even dikwijls als tegen geld, het haar inwisselen. Zij bezoeken alle markten en openbare vermakelijkheden in hunnen omtrek. De groothandelaar die het haar koopt, onderwerpt het eerst aan een naauwkeurig onderzoek, en door oefening is de Engelsche in staat, door den reuk het Duitsche en Fransche haar van gelijke kleur te onderscheiden; hij beweert zelfs naauwkeurig te kunnen bepalen welk haar uit Engeland, Wales, Ierland en Schotland afkomstig is. De Fransche handelaars bezitten, naar men zegt, de bekwaamheid om uit teekens die zoo gering zijn dat zij de geleerdste onzer natuuronderzoekers en physiologen in verlegenheid zouden brengen, het onderscheid te ontdekken tusschen het haar, getrokken, uit niet ver van elkander verwijderde deelen van Frankrijk.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 24 *Jan.*, 0.79 El; + AP. 7.74. Gew. 2 d.
De Rijnhoogte te Keulen den 24. Jan. 4 voet 11 duim; 5 voet Rijnlandsch.

Ingezonden.

's Hage, 21 Januarij 1859.

Mijnheer de Redakteur!

In Uw geacht blad van heden lees ik een berigt van Uw Leijdschen korrespondent. Deze gewaagt met ingenomenheid van de benoeming der heeren Mrs. *Lusac* en *Baart* aan 't bureau voor statistiek in Zuid-Holland en Utrecht. Ik heb niets af te dingen op de kunde of geschiktheid dier beide Heeren, mij persoonlijk onbekend; slechts wil ik vragen of de benoeming van laatstgemelden niet eenige bevreemding wekken moet. 'k Ben en verre van een provincialisme, dat en in 't algemeen er voor de kleinere provinciën in 't bijzonder, nadeelig werken moet, voor te staan; maar waar men het telkens, ook nu weer bij de plaatsing dier »mannen ervaren in statistiek", ziet huldigen, daar kan het niet anders of de benoeming van den heer *Baart* moet op velen van Utrechts ingezetenen een pijnlijken indruk gemaakt hebben. De Gedeputeerde Staten van alle provinciën, ook die van Drenthe, hebben voor de statistiek personen gezocht en gevonden binnen de gewestelijke grenzen, Utrecht alleen heeft eene uitzondering gemaakt, Utrecht met zijne hoogeschool, met zijne hooggeschatte juridiesche fakulteit, met zijn eenigen *Ackersdijck*.

Door de plaatsing van bovenstaande regelen, welke ik van uwe onpartijdigheid durf vragen, zult gij verpligten uw bestendige lezer.

B.

Ingezonden.

Bij gelegenheid der diskussiën in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, over de begrooting van het departement van Oorlog, in December 1858, werd door sommige Leden gesproken in het belang van den soldaat; vooreerst en vooral, met het oog op eene meer voldoende voeding; maar dan ook met toepassing op den steeds verminderenden lust tot den krijgsdienst bij onze jonge bevolking; eene bijzonderheid, die zeer is te bejammeren, aangezien zij het gemis veroorzaakt van goed geoefende manschappen tot het vormen en onderhouden van eene krachtige kern voor eene staande legermagt, welke zoo noodig is tot steun en uitbreiding van ons mobiel defensiewezen en niet minder voor het behoud onzer Koloniën.

De Minister van Oorlog, in de zitting van den 13. daarop antwoordende, zeide o. a., dat het hem aangenaam was, dat er zich bij de Volksvertegenwoordiging stemmen ten behoeve van den soldaat verhieven; hij kon de gegrondheid der aanmerkingen niet geheel ontkennen; maar moest toch doen opmerken, dat de soldij, die reeds in 1795 ingevoerd is, niet meer in verband staat met de waarde van het geld, terwijl de duurte der levensmiddelen zich daarbij ook maar al te zeer doet gevoelen. Hij heeft wel getracht daarin te voorzien, maar is voor de uitvoering terug gedeinsd, vooral uit hoofde eener te aanmerkelijke verhooging op de begrooting, die daarvan het onvermijdelijk gevolg zou moeten zijn.

Dit een en ander echter hier in het midden willende laten, is het schrijver dezes behoefte, op geheel iets anders te wijzen, 't welk evenwel met de in behandeling zijnde zaak, in een naauw verband staat. — Ik stel namelijk tot beginsel, dat ieder mensch, die gedurende zijnen werkzamen tijd, in welken stand hij ook moge geplaatst zijn, een zeker welvaren begeert, toch ook het oog moet gevestigd houden op eene goede stelling in het laatste tijdperk zijns levens. Welnu, dit beginsel is het, 't welk ik op den militair wenschte toegepast te zien. Er bestaan immers in den burgerstand verschillende gelegenheden en allerlei stichtingen, tot verzorging van oude en gebrekkige personen. Maar voor den militair?.... Er is, ja, te *Leijden* een Invalidenhuis gevestigd; doch dat is van eenen exceptionelen aard; het heeft zijnen oorsprong van de overwinning bij *Waterloo*; het is dus wel zuiver nationaal; maar het is altoos te beschouwen als eene partikuliere inrigting, die alleen den toegang geeft aan desbevoegden, en bovendien aan *enkele* ouden en gebrekkigen, welke daartoe bijzonder in aanmerking komen, te weten, in zoo verre het de lokaliteit en de fondsen toelaten. In den regel echter, wordt de soldaat, na volbragte trouwe dienst, en, afgeleefd en gebrekkig zijnde, ontslagen, met het toekennen van een gagement, waarvan het maximum is *f* 91.00 's jaars. Dit staat, wel is waar, gelijk met de gewone soldij van een infanterist à 25 cents per dag; maar nu mist de gegageerde het brood, de kleeding, huisvesting en geneeskundige verpleging, juist wanneer hij deze, op zijnen ouden dag, het meest noodig heeft. Hij is, in één woord, aan het zoo verderfelijk omdolen prijs gegeven, niet wetende waar hij het matte hoofd zal nederleggen.

Hadden de in den Militair belangstellende Leden onzer

Wetgevende Vergadering kennis gedragen van het in den jare 1847 in druk verschenen stukje bij *C. van der Post Jr.*, te *Utrecht*, geschreven door een gepensioneerd hoofd-officier, onder den titel van: »*Een Woord, enz.*," en handelende over het wenschelijke der stichting van een Rijks-Invalidenhuis; — ze waren dan welligt opgewekt, hunne stemmen te verheffen om voor te stellen: »dat er in *Nederland*, naar het voorbeeld van de meeste staten in *Europa*, van 's Rijks wege, een Invalidenhuis werd opgerigt, tot een toevlugtsoord voor den afgeleefden krijgsman; met dien verstande, dat deze, wanneer hem het gagement wordt toegewezen, mogt kunnen kiezen, tusschen het genot in geld, of de verpleging in een welgeordend gesticht!"

Er schijnt wel door de Regering, in den laatsten tijd, aan iets soortgelijks gedacht te zijn geweest; althans de couranten van 1857 hebben gewag gemaakt van een plan tot het stichten van een *Koloniaal-Invalidenhuis*. Thans wordt er niet meer van gesproken. Intusschen, wanneer het plan niet geheel is opgegeven, laat ons dan hopen, dat de belangen van het leger hier te lande, en van 's lands vloot, daarbij niet zullen worden over het hoofd gezien.

Mogelijk zullen onze stemmen naauw hoorbaar worden geacht; doch, hoe het zij, het moge ons ten minste vergund zijn te blijven *wenschen* en *verbeiden!*

Utrecht, *Een Soldatenvriend.*
in Januarij 1859.

TURIJN, 23 Januarij.

Heden middag heeft de generaal *Niel*, na de godsdienstoefening in de hoofdkerk te hebben bijgewoond, aan koning *Victor Emmanuel*, namens den keizer, in tegenwoordigheid van de groot-officieren en dignitarissen van het rijk, de hand van prinses *Clotilde van Savoije* gevraagd voor prins *Napoleon*. De Koning heeft die aanvraag toestemmend beantwoord. Het huwelijk zal alhier voltrokken worden.

De deputatiën der beide Kamers hebben den koning het adres aangeboden in antwoord op de troonrede.

Heden avond is er groote gala-voorstelling in den koninklijken schouwburg. De koning, prins *Napoleon* en de geheele koninklijke familie waren daarbij tegenwoordig.

BERN, 19 Januarij.

De zaak van het Dappendal schijnt hare schikking volstrekt niet te naderen. Een der kundigste hoofdofficieren, lid van den raad van het kanton Bern, heeft deswegens eene memorie aan de Bondsvergadering gerigt, eindigende met de volgende konklusiën:

1°. Dat de overheden van den bond elk verzoek om afstand van dat gebied afwijzen; 2. dat zij van hun soevereiniteits regt op dat gebied doen blijken, door een tol op een er door leidenden weg te heffen, en door er versterkingen aan te leggen; 3. dat zij Frankrijk de kosten van den door het dal aangelegden weg vergoeden.

BELGRADO, 23 Januarij.

Het geschutgebulder verkondigt, dat vorst *Milosch* bij Negotin het Serviesch grondgebied heeft betreden. De Skuptschina zal spoedig eene betere wet op deze vergadering vaststellen, daar zij de tegenwoordige wijzigingen afkeurt.

WEENEN, 21 Januarij.

Graaf *Mensdorff* zal zich voor het eind dezer maand naar Italië begeven. Men beweert, dat hij met eene bijzondere zending naar Toskane, Rome en Napels belast is, waarna hij zijne betrekking bij den aartshertog *Maximiliaan* zal aanvaarden.

De Oostenr. troepen in Ancona worden sterk vermeerderd. Een deel der bezetting van Triest is er heengezonden.

De *Wien. Ztg.* schrijft, dat, volgens een gerucht, de verschillende Fransche maarschalken zich tegen den oorlog hebben verklaard.

Uit Konstantinopel schrijft men van den 19. Jan.

»Een Turksche kolonel is naar Bucharest vertrokken, om de benoeming van prins *Milosch* over te brengen en hem naar Belgrado te begeleiden.

»De handel klaagt te Konstantinopel over de groote veranderingen in den wisselkoers.

Uit Bucharest schrijft men van den 21. Jan.:

»De overeenkomst wordt meer en meer geschonden, de verkiezingslijsten zijn vervalscht; er zijn troepen naar de departementen gezonden. De klagten der kiezers blijven zonder gevolg. De konsuls zijn tusschen beide gekomen. Het kaïmakanschap heeft beloofd de uitspraken der geregtshoven in zake de verkiezingen te zullen erkennen. Het heeft echter ten deze eene onduidelijke en dubbelzinnige cirkulaire uitgevaardigd, die zelfs niet vóór de stemming in de distrikten kan bekend zijn; er zijn bevelen gegeven, om de verkiezingen onder den invloed van militaire maatregelen te doen plaats hebben. Zie hier een dier bevelen:

»Ter handhaving van de goede orde, en overeenkomstig de bevelen, die de onder-prefekt, ter gelegenheid van de verkiezingen der afgevaardigden, op den 8. dezer, voor de volgende algemeene vergadering, heeft ontvangen, hebt gij u woensdag te vervoegen aan de onder-prefektuur, met al de gendarmen, die onder uwe bevelen staan, voorzien van hunne wapens en krijgsvoorraad. Gij zult aldaar tot Vrijdag blijven. De onder-prefekt
J. DASCALESCO."

BERLIJN, 24 Januarij.

De kamer der vertegenwoordigers heeft, in hare zitting van heden, met eenparigheid van stemmen aangenomen het adres in antwoord op de troonrede, na eene schoone redevoering van den rapporteur *Simson*. Door de Poolsche fraktie is eene verzoenende verklaring gedaan. Ook de oude regterzijde heeft hare goedkeuring aan het adres verleend, na echter omtrent eenige verklaringen door den heer *Simson*, over den aard van het adres gegeven, zich eene eigene uitlegging te hebben voorbehouden.

Den 21. heeft de ter aarde bestelling van graaf *v. Hatsfeldt* plaats gehad. Onder hen die in de St. Hedwigs kerk de plegtigheid bijwoonden, merkte men in de eerste plaats ook den prins regent en prins *Frederik Wilhelm* op.

Te Spiers is een linnenwever tot 6 dagen gevangenis veroordeeld, omdat hij, *Willem Tell* willende nabootsen, tweemaal een aardappel op 't hoofd van zijn 12jarig zoontje had geplaatst, en op 15 pas afstand door een kogel doorboorde.

LONDEN, 23 Januarij.

Naar men verneemt zal de reformwet van den heer *Bright*, in zooverre men tot nu toe over den inhoud daarvan kan oordeelen, met andere woorden, in zooverre door die wet bij de nieuwe verdeeling der stemmen in het parlement, aan de fabriek-distrikten en steden een aanmerkelijk overwigt gegeven wordt, door de regering en de geheele partij van den landelijken adel krachtig bestreden worden, terwijl zij aan den anderen kant besloten zijn eene verlaging van den census op een zeer demokratischen grondslag te ondersteunen.

LONDEN, 24 Januarij.

De Pacific, welk stoomschip den 12 dezer Nieuw-Orleans heeft verlaten, brengt berigten mede uit Mexiko. Deze berigten bevestigen, dat *Zuloaga* is gevallen, en dat de generaal *Miramon* tot president van de republiek van Mexiko is benoemd. De generaal *Robles* blijft aan het hoofd der regering tot aan de aankomst van *Miramon*.

In den Senaat te Washington heeft de heer *Mayor* het voorstel gedaan: den president *Buchanan* te magtigen, om in zekere gevallen (waarschijnlijk met het oog op Mexiko) over de land- en zeemagt der Unie te kunnen beschikken. Dit voorstel is aangenomen.

Verder blijkt, dat er een financiëel tekort in de Unie zal bestaan van 7,000,000 dollars, en dat er sprake is van de regten op gedistilleerd van 30 tot 50 pCt. te verhoogen.

Een berigt uit Calcutta van 23 Dec. houdt in, dat *Nena-Sahib* om genade smeekt voor zijne bloedverwanten.

PARIJS, 23 Januarij.

Het *Journ. des Débats* bevat heden weder een gerustellend artikel. Het herhaalt daarin, dat er ernstige moeijelijkheden bestaan, maar dat de diplomatie in de laatste tijden wel even ernstige tot een eind heeft gebragt. Het herinnert dat op het Parijsch kongres het beginsel van bemiddeling bij verschil is aangenomen, tevens er op wijzende, dat alleen Oostenrijk zich daartegen trachtte te verzetten. Het herinnert wat de diplomatie sedert veertig jaren uitwerkte, en twijfelt dus niet aan haar wil en vermogen om ook nu ten goede tusschen beide te komen. De bestaande moeijelijkheden liggen in de veronachtzaming van het Parijsch verdrag, en hoe vredelievend ook, meent toch het blad, dat Frankrijk daarover niet mag heen stappen, alleen om maar rust te hebben. Als een voorbeeld welke verwikkelingen uit het verdrag kunnen volgen wijst het blad op Servië. Dit staat onder gezamenlijke bescherming der Eur. mogendheden. Het heeft mede volgens het verdrag, een onafhankelijk en nationaal bestuur. Gebruik makende van die onafhankelijkheid heeft het zijn regeringsvorm veranderd. Oostenrijk heeft toen den pacha der vesting te Belgrado doen weten, dat als hij hiertegen deszelfs tusschenkomst vroeg, het tusschenbeide zou komen. Tot zoodanige handeling wordt echter, krachtens het verdrag van 1856, de toestemming der overige mogendheden vereischt, Frankrijk is dus teregt er tegen op gekomen. Oostenrijk heeft toegegeven, juist omdat de zaken zoo liepen, dat zijne tusschenkomst niet noodig was. Regtens echter heeft het hier niet toegegeven, want het heeft gezegd zijn bondgenoot Turkijë slechts te hebben willen helpen, maar dat het geene tusschenkomst in Servië beoogde. Belgrado echter ligt in Servië en dus tusschen beide komen daar was eene interventie in Servië. Bovendien als Turkije slechts had te roepen om eene interventie van Oostenrijk te regtvaardigen, dan stond het niet onder waarborg der gezamenlijke mogendheden, maar onder bescherming van Oostenrijk, en zou dus Oostenrijk nu erlangd hebben wat Rusland is geweigerd.

In de zaak der Donau-vorstendommen wordt mede door Oostenrijks toedoen tegen het verdrag gehandeld. Het blad komt eindelijk op de Italiaansche kwestie en vraagt, of sedert het kongres gemeend heeft, dat dit aanleiding tot nieuwe moeijelijkheden kon geven, die men moest voorkomen, de toestand is verbeterd of verergerd? of er niets meer te vreezen, niets meer te verlangen is? — of er geene grieven meer te herstellen, geene beginselen meer te verdedigen zijn? Niets is sedert veranderd, of zoo al, dan ten kwade. Zoo Oostenrijk in het Oosten wat het de revolutie noemt, maar wat anderen de toekomst der Christenen heeten, wil versmoren en in Italië den revolutie-geest verlevendigen en aanwakkeren door een stelsel van verdrukking en bezetting, heeft Frankrijk regt daartegen het verdrag van 1856 over te stellen en de ernstige aandacht der Eur. diplomatie op dien toestand te vestigen, die een bestendig gevaar is voor Europa. — Deze zaken nu gaven aanleiding tot de bestaande moeijelijkheden. Geweld is evenwel niet noodig om te dien opzigte de baan effen te maken, hoezeer Frankrijk zich er veel aan moet laten gelegen liggen. Het blad wanhoopt geenszins in die mate aan den invloed der rede en der diskussie.

Onder de verschillende geruchten hier verspreid behoort, dat de maatregelen door den koning van Napels genomen, in verband staan met eene zamenzwering tegen dien vorst. Een deel der zamenzweerders zou te Livorno door Oostenrijks toedoen gevat zijn. Ook zou die geheele zaak in betrekking staan tot eene zamenzwering tegen keizer *Napoleon* en zou Oostenrijk daarvan aan onze regering kennis gegeven hebben.

Er blijft nog steeds sprake van, dat de heer *de Bourqueney* zijn ontslag zal nemen als gezant te Weenen. Hij zou dan welligt vervangen worden door den hertog *de Montebello*, en deze te Petersburg door den heer *Thouvenel*.

Uit Turijn wordt aan *de Presse* geschreven, dat twaalf Oostenrijksche officieren, over de grenzen gekomen zijnde, in een koffijhuis te Novara verklaard hebben, dat zij niet meer in Oostenrijk wilden terugkeeren, maar Galliciërs zijnde, uit patriotisme deserteerden. Deze verklaring werd natuurlijk zeer toegejuicht. De politie heeft hen echter in verzekerde bewaring genomen, om te onderzoeken of zij geen verspieders zijn. Is dit opgehelderd dan zullen zij worden vrijgelaten, en waarschijnlijk in ons leger dienst nemen.

De *Pays* spreekt het gerucht van den dood des konings van Napels tegen.

Uit Andalusië wordt gemeld, dat een herder aldaar een guitaar gemaakt heeft, die de algemeene bewondering wegdroeg, en voor onze keizerin bestemd is. Dit instrument is een waar meesterstuk; meer dan tien millioen mikroskopische stukjes vormen het inlegsel, de teekening en de ornementen in *bas-relief*, enz. Hij heeft zich, om het te maken, van geen ander gereedschap bediend, dat potlood, passer en mes.

PARIJS, 24 Januarij.

De *Moniteur* deelt heden een art. mede, waarin de innige verstandhouding wordt aangetoond, die s dert lang tusschen den keizer en den koning van Sardinië bestaan heeft, en waarin gezegd wordt, dat die verstandhouding en de wederkeerige belangens, die Sardinië en Frankrijk verbinden, de beide soevereinen genoopt hebben om die verstandhouding en die belangen door eene familie verbindtenis nog naauwer aan een te sluiten. Sedert meer dan een jaar is er sprake van die familie verbindtenis geweest, doch de leeftijd van de jonge prinses heeft het huwelijk doen vertragen.

Het dagblad *Union* heeft gezegd, dat de koning van Sardinië in dit huwelijk heeft toegestemd op voorwaarde, dat er tusschen Frankrijk en Sardinië een of- en défensief verbond zal gesloten worden, en verzekert, dat dit verbond reeds eergisteren zou geteekend zijn, — de *Moniteur* verklaart, dat dit berigt onjuist is, en ook onwaardig voor beide vorsten. De keizer moet wenschen, dat dit familie-verbond overeen komt met de traditionele staatkunde van Frankrijk, maar hij zal nooit de groote belangen des lands afhankelijk doen zijn van eene familie-verbindtenis.

BRUSSEL, 24 Januarij.

De diskussien over het verpligt Lager onderwijs en de toelating van den priester bij dat onderwijs als gezaghebbend persoon, zijn zaturdag in onze tweede kamer vervolgd; heden zijn de diskussiën over dat punt voortgezet.

Nadat het aanbieden van een eeresabel door de klerikale partij aan gen. *Capiaumont* was in 't water gevallen, had men voor de bijeengegaarde 8000 fr. twee plaatsen in de gasthuizen te Gend willen openstellen voor oude militairen. Nadat de gemeenteraad van Gend en de provinciale deputatie, o. a. op grond van ontoereikendheid der som, die daarstelling had afgewezen, heeft de koning ook beslist, dat de vrijgevigheid in deze oorsprong genomen had uit feiten, waarvan het niet wenschelijk was de herinnering te vereeuwigen.

ADVERTENTIEN.

*** Heden overleed, in den ouderdom van 30 jaren en 2 maanden, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot, ANNA ADRIANA PETRONELLA JOOSTING. — Uit een gelukkig huwelijk van ruim vijf en een half jaar liet zij mij drie kinderen na.

T. J. VAN GRIETHUIJSEN,

Tull en 't Waal, den 20. Januarij 1859.

Algemeene kennisgeving.

*** Voor de vele blijken van deelneming mij betoond bij het overlijden mijner Echtgenoot, betuig ik, ook namens mijne kinderen, mijnen opregten dank.

De affaire op dezelfde voet, met behulp van mijn Zoon voortzettende, beveel ik mij minzaam bij mijne Begunstigers aan.

Utrecht, Wed. W. VAN DE BILT,
24 Januarij 1859. ETMANS.

*** Voor de vele bewijzen van belangstelling bij de bevalling zijner echtgenoote ondervonden, betuigt de ondergeteekende zijnen opregten dank.

Utrecht, G. BANNINK.
25 Januarij. *Algemeene kennisgeving.*

Utrechtsche Schouwburg.

*** Met toestemming van het Hoofd van het Plaatselijk Bestuur,

(No. 2 VAN HET ABONNEMENT.)

J. EDUARD DE VRIES

zal de eer hebben door zijn personeel te doen opvoeren

Op DONDERDAG 27 Januarij 1859,

MOEDER EN ZOON.

Tooneelspel in Vijf bedrijven of Twee Afdeelingen.

(Met vrije gebruikmaking van den Roman van FREDERIKA BREMER: *„DE BUREN,“* door CHARLOTTE BIRCH-PFEIFFER, vertaald door den Heer C. J. ROOBOL.

Met medewerking van den Heer **A. PETERS.**

GEVOLGD DOOR:

Een partij Piket.

Blijspel met Zang, naar het Fransch door den Heer P. A. MANUS. *Nooit vertoond.*

Aanvang ten **half Zeven** *ure.*

PRIJZEN DER PLAATSEN: Boven Loge *f* 2.—. Beneden Loge *f* 1.50. Parquet *f* 1.25. Parterre *f* 1.—. 1e Amphithéater *f* 1.10. 2e Amphithéater *f* 0.65. Galerij *f* 0.40.

HH. Militairen in uniform op alle rangen half geld.

De plaatsen kunnen besproken worden bij den Heer J. DOESBURG, en op den dag der voorstelling aan den Schouwburg van 11—3 ure.

BINNENLANDSCHE SCHROEFSTOOMBOOT MAATSCHAPPIJ.

*** H. H. Aandeelhouders worden door Commissarissen uitgenoodigd tot het bijwonen eener **Buitengewone algemeene Vergadering,** op Dingsdag 8 Februarij e. k., des namiddags ten 1 ure, in het Lokaal *Eensgezindheid,* op het Spui alhier.

Amsterdam, 24 Januarij 1859.

HOUTVERKOOPING OP DEN BREUL,

onder *Zeyst,* nabij het *Spoorweg-Station,*

*** op Woensdag 2 Februarij, ten 10 ure, van EIKEN HAKHOUT, BEUKEN- en EIKEN SNOEILING, staande en gevelde SPARREN, waaronder Heimasten, Balken, Timmerhout, enz., benevens SPARREN TAKKENBOSSEN en BRANDHOUT. Inlichtingen zijn te bekomen ten kantore van den Notaris Mr. H. A. R. VOSMAER, te Utrecht.

BOOMEN VERKOOPING,

*** te *Veenendaal,* op Donderdag den 3. Februarij 1859 — van zware EIKEN en BEUKEN BOOMEN, alsmede eene groote partij gewaterde DENNEN, geschikt voor alle werkhout, staande langs den straatweg.

VERKOOPING van SPARREN BOOMEN EN EIKEN HAKHOUT,

in de Bosschen van den Baron VAN LIJNDEN te *MAARN*,

*** op Donderdag 3 Februarij 1859, 's middags om 12 ure, bij KAREL VAN DIJK, in de Herberg *de Plattenberg* te Maarn.

Te HUUR, 1° Mei te Ysselstein,

*** voor matigen prijs, een HUIS met 7 Kamers, Kelder, Zolder, Meidenkamer, Turfzolder, en grooten Tuin met vruchtboomen; te bevragen bij B. VAN WOERDEN, aldaar.

*** **Men vraagt** zoo spoedig mogelijk een ruim BOVENHUIS van minstens 5 Kamers, waarvan eene groote zitkamer moet zijn, gelegen op eenen goeden stand, zooveel mogelijk gemeubileerd. Adres onder lett. Z. Bureau dezer Courant. (In de bus.)

KAMERS GEZOCHT!

*** Een Student verlangt tegen April net GEMEUBILEERDE KAMERS in het midden der stad, op een fatsoenlijken stand. Opgave van prijs en stand onder lett. A+B—C. in den Kantoor-Boekwinkel van NOLET EN ZOON, aan de Bakkerbrug.

*** **JOHN BRYAN,** Gaz Ingenieur te Utrecht, FABRIEKANT van **verbeterde Gazmeters, Ornamenten** enz., brengt ter kennis van belanghebbenden, dat hij op de exactste en meest oeconomische wijze complete Toestellen ter Verlichting door Steenkolengaz, in alle afmetingen, van 5 tot 1000 lichten, vervaardigt. Dezelve zijn met zeer veel voordeel te bezigen in steden van kleinen omvang, Dorpen, Gestichten, Fabrieken, Buitenplaatsen enz., en komen in Engeland meer en meer in zwang.

WARMOEZIERS!!

*** Bij de ondergeteekenden is weder even als voorleden jaar in groote hoeveelheid voorradig:

Blank, sterk Broeiramenpapier.

NOLET EN ZOON.

Bakkerbrug over het Kasteel van Antwerpen.

ONDERLINGE NEDERLANDSCHE VERZEKERINGS-SOCIETEIT TER UITKEERING VAN GELDEN BIJ OVERLIJDEN.

ONDER DIRECTIE VAN

BEELER en Co.

Gevestigd te Amsterdam, Oude Zijds Voorburgwal N°. 224.

*** In deze Societeit kunnen als Leden ingeschreven worden alle Personen van beider geslacht, die in eenen gezonden toestand verkeeren, van af hunne geboorte tot **en met** hun 80ste jaar.

Deze Societeit heeft ten doel, om op den voet van onderlinge verzekering bij overlijden van een der ingeschrevene Leden, in de daarop betrekking hebbende Klasse en Onderdeel, zoo veel malen Vijftig Cents aan zijne Erfgenamen of Regtverkrijgenden uit te keeren, **als** er op den Maandag van de week van overlijden zich Leden in deze Afdeeling, Klasse en Onderdeel bevinden; voor kinderen beneden de 10 Jaren wordt slechts zoo veel malen 10 Cents uitgekeerd.

De Ouderdom geeft de klasse aan en kan men naar verkiezing zich doen inschrijven in de Onderdeelen van 1001 Leden, 501 Leden of 251 Leden, waardoor men zijnen Erfgenamen of Regtverkrijgenden, bij het voltallig zijn dier Onderdeelen *f* 500, *f* 250 of *f* 125 kan doen genieten.

De Directie zal met het oog op de buitengewone uitgaven bij sterfgevallen, binnen drie dagen na den dag van het Overlijden, tegen overlegging der doodacte de gelden voorschieten, onder verpligting der Leden, om die binnen 14 dagen te voldoen.

De Administratiekosten zijn voor ieder Lid Twee en Een halve Cents per week, te betalen per Drie maanden.

De inschrijvingen geschieden ten kantore van den Heer D. F. LIEFRINK, te Zeyst, Hoofdagent voor de provincie Utrecht, of bij deszelfs Correspondenten, de Heer J. M. MULLER, Springweg, B. no. 781.
„ „ P. LAM, te Zeyst.
„ „ J. DE RUYTER, te Veenendaal.

*** DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY zijn een zeer werkend middel tegen *zinkingen en jichtpijnen. G.... H....* te Veendam, was lijdende aan hevige zinkingen, en beproefde een aantal zeer vermaarde hulpmiddelen, in hoop daardoor verligting in zijne smarten te erlangen, doch de ziekte nam veel meer, en zoo zeer toe, dat hij het bed niet meer kon verlaten, en handen noch voeten kon bewegen. In dezen treurigen toestand werd hem door een vriend eene zekere hoeveelheid zalf en pillen van *Holloway* ter hand gesteld. Hij begon onmiddelijk daarvan gebruik te maken, en aldra eene verbetering in zijnen toestand gevoelende, ging hij gedurende elf weken daarmede voort, en geniet thans eene volmaakte gezondheid.

Zijn op *franko* aanvragen à kontant te bekomen bij L. J. GROOTENDORST, te Utrecht, bij G. C. T. VAN DE ROEMER, te Amersfoort, en bij J. STRAATMAN, hoofddepôthouder te 's Bosch, alsmede te Londen, Strand, 244, en New-York 80 Maiden Lane. HOLLOWAY'setablissement.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt, Doosjes Pillen à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 6,75, *f* 13,50; *f* 20,50. Potjes Zalf à *f* 0,80, *f* 1,85, *f* 3,00, *f* 13,85, *f* 20,95.

Marktberigten.

Utrecht, 22 Jan. *Winter Tarwe* van *f* 7.25 tot *f* 9.50. *Winter Rogge* van *f* 5.80 tot *f* 6.20. *Zomer Garst* van *f* 4.65 tot *f* 5.00. *Zand Boekweit* van *f* 5.25 tot *f* 6.20. *Zware Haver* van *f* 5.00 tot *f* 5.75. *Ligte Haver* van *f* 4.20 tot *f* 4.90. *Groene Erwten* van *f* 00.00 tot *f* 00.00. *Graauwe Erwten* van *f* 0.00 tot *f* 00.00. *Paarden Boonen* van *f* 8.00 tot *f* 9.00. *Witte Boonen* van *f* 00.00 tot *f* 00.00. *Aardappelen* van *f* 1.30 tot *f* 1.60 het mud. *Knollen* van *f* 0.00 tot *f* 0.00 *Peren* van *f* 0.00 tot *f* 0.00. *Appelen* van *f* 1.75 tot *f* 3.00. *Boter (wei)* van *f* 0.74 tot *f* 0.84. *Idem (Hooi)* van *f* 0.94 tot *f* 1.05 het pond. *Hoendereijeren* van *f* 3.00 tot *f* 3.50 de 100 stuks.

Ter markt waren aangebragt: 2217 mudden Tarwe, 220 m Rogge, 613 m. Boekweit, 384 m. Haver, 163 m. Garst, 12 m. Paardenboonen, 00 m. Witte Boonen, 00 m. Groene Erwten, 00 m. Graauwe Erwten, 89 m. Aardappelen, 1197 ponden Boter.

Aan de Graanmarkt was de handel levendig, Tarwe iets lager verkocht.

Amsterdam 24 Jan. Tarwe: en Rogge als voren met weinig handel; 134 w/b. Pools. *f* 340, *f* 341; 133 ℔ dito *f* 330; 128 ℔ Vries. *f* 220; 160/2 ℔ Bovenl. *f* 223; 130 ℔ dito *f* 252; 130 ℔ O. N. dito *f* 265. Rogge 116 ℔ Petersb. *f* 176; 117, 118 ℔ dito *f* 173.

Rotterdam 24 Jan. Granen. Tarwe: Nieuwe Zeeuwsche Vlaamsche en Overmaassche bij kleinen aanvoer tot volkomen vorige prijzen opgeruimd; de beste van *f* 7.70 tot *f* 8; mindere van *f* 7 tot *f* 7.50; jar. dito schaarsch; de beste van *f* 8.20 tot *f* 8.80, mindere van 7.50 tot *f* 8 roode soorten vonden zeer weinig vraag; bij uitslijting is verkocht 164 ℔ N. Hoogl. Kleefs. *f* 290; 262 ℔ N. Bovenl. *f* 250. Rogge Overm. Zeeuws. en Vl. 10 a 20 c. lager, *f* 5.25 a *f* 5.90; andere soorten mede weinig begeerd; 154 ℔ N. Belg. *f* 185, *f* 190. Gerst Zeeuws. Vl. en Overm. Winter *f* 4 a *f* 5; dito Zomer *f* 4 a *f* 4.70. Haver Zeeuws. en Inl. Korte *f* 3.75 a *f* 4.75, dito Lange *f* 2.25 a *f* 4. Boekweit op 140 ℔: Elve *f* 180.

Schiedam, 23 Jan. Granen. Verkocht Rogge 149 ℔ Fransche *f* 187 6/w.

Moutwijn per Ned. vat zonder fust *f* 13.25. Jenever id. *f* 18.75. Amsterd. proef *f* 20.00, zonder de belasting. Spoeling *f* 1.40 per ketel.

237. Staats-Loterij.

11e Lijst. No. 3592 *f* 2000. No. 1459, 3293, 6181, 7608, 12884, 17034 en 17709 ieder *f* 1000.

12e Lijst. No. 3146 *f* 1000.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Jan.	Uren.	Wind-rigt.	Wind-kr. N. ℔	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	*Opmerkingen.*
23	2	zzw.	23.0	754.54	43.5	+ 6.7	0.66	0	Ligt bewolkt.
	10	zzw.	28.0	45.59	39.2	+ 6.5	0.87	0.2	Betr.; regen.
24	8	zw.	0.5	49.59	35.1	+ 2.9	0.94	4.4	Bewolkt.
	2	wnw.	11.0	53.28	43.2	+ 6.1	0.82	0	Idem.
	10	wzw.	11.0	57.11	40.1	+ 7.2	0.90	0	Ligt bewolkt.
25	8	wzw.	4.5	61.44	40.6	+ 8.3	0.95	0.3	Idem.

PRIJZEN VAN KOEPONS EN LOSB. OBLIGATIEN.

Metalliek	*f* 29,25	Pruissische	*f* 34.75
Nat. Met. Coup. .	„ 30,20	Spaansche.	„ 2,42
Napelsche	„ 24 25	Sp. Coup per fr.	„ —,—
Div. Eng. in . . £	„ 11,65	Hamb. Russen. .	„ 34.25
Eng. Russen . . .	„ 11,65	Russ. in Zilv. R. .	„ 35,25
Fransche	„ 55 62½	Poolsche in fl. . .	„ 26 62½
Belgische	„ 55,87½	Dollars	„ —,—

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 24 Januarij 1859.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld . . .	2½	pCt.	64 13/16	64 15/16	64 7/8
dito dito	3	„	77 3/8	77½	
dito dito	4	„	99	99 1/16	
Amortisatie-Sijndikaat	3½	„	94¼		
Handelmaatschappij. .	4½	„	141¾	142	142
Oost-Indische Leening	4	„	98½		
BELGIE.					
Certifik. bij *Rotschild* .	2½	pCt.	53		
SPANJE.					
Obligatien	1½	pCt.	30 1/16	30¼	30⅛
Obligatien	3	„	44⅞	45	
Binnenl. Schuld. . . .	3	„	40½	40⅞	40½
Amortisable			9½		
Bewijzen Koepons.			6		
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	46⅝	46⅞	46 13/16
dito 1856/57.	3	„	45⅝	45 13/16	45¾
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en C°.*	5	„	105½	105⅝	
Obligat. 1828 & 1829.	5	„	103⅜		
Certifikaten 1840 . . .	4	„	86¾	86 13/16	86¾
Cert bij *Stieglitz* . . .	4	„	87	87⅛	
dito 5e Serie	5	„	98½	98⅞	98¾
dito 1855 6e Serie . .	5	„	102⅛	102¼	
dito Adm. te Londen	4½	„	98⅜		
Certifik. van Assign. .	6	„	68⅜	68¾	
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500			156		
Obligatiën	4	pCt.	82⅛		
OOSTENRIJK.					
Oblig. bij *Goll en C°.*	4	pCt.	61⅝	61⅞	
Oblig. Metaliek	5	pCt.	71¾	72⅛	71¾
Oblig. Rente Am.. . .	5	„	82½	82¾	82½
dito dito Nat. 1854. .	5	„	73½	73⅞	73½
dito dito	2½	„	36½	36¾	36⅝
AMERIKA.					
Ecuad. Oblig. 1855. .	1	„	15 15/16	16¾	
Venez. Oblig. 6 pCt., nu	5	„	40⅝	40¾	
Grenada, Oblig. . . .	3¼	„	19	19 1/16	
Mexiko, Obl.	3	„	19	19 1/16	
N-.Am. Illin. Obl. C. B.	7	„	83¼		

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 21 van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Stedelijke Raad van Utrecht.

Zitting van Woensdag 19 Januarij

Tegenwoordig zijn 23 leden, afwezig de HH. *Ackersdijk*, *v. Dielen*, *Jongeneel*, *Bosch*, *v. Hengelaar*, en *Karsten*.

Is ingekomen:

eene missieve van Ged. Staten, houdende goedkeuring van het raadsbesluit betreffende den afstand van stadsgrond aan *v. Liefland*, — voor kennisgeving.

een prov. blad betreffende de herziening der tabel tot verdeeling van het rijk in kiesdistrikten, — alsvoren;

eene cirkulaire van B. en W der gemeente Schoonhoven, ten geleide van een afdruk van een rekwest aan den koning betreffende de spoorwegen, en de strekking hebbende om aan te dringen op den aanleg van een spoorweg van Amsterdam over 's Gravenhage, Leiden en Gouda, naar Schoonhoven en Gorkum, — ter sekretarie, en voor kennisgeving aangenomen;

een rekwest van Mr. *J. E. v. Loenen*, verzoekende benoemd te worden tot kontroleur der plaatselijke belastingen, voor kennisgeving;

een rapport van B. en W. nopens het rekwest van de bewoners van den Weerdsingel aan de Wittenvrouwebrug, om eene bestrating, — ter sekretarie;

een rekwest van *D. v. Rooijen* c. s. verzoekende dat van stadswege voorzien worde in de verbetering van den weg en de brug aan het pad buiten Katharijne aan de Vleutensche vaart; — in handen van B. en W.

Aan de orde zijn de beraadslagingen over de instruktie van den gemeente-ontvanger.

Niemand in algemeene beschouwingen wenschende te treden, wordt tot de artikelsgewijze behandeling overgegaan.

Art. 1. De Ontvanger staat onder Burgemeester en Wethouders aan het hoofd van de geldmiddelen der Gemeente en is belast met het doen van alle ontvangsten en betalingen ten behoeve der Gemeente; alles volgens de regelen in deze zijne instructie te vermelden. Hij heeft het toezigt over alle ambtenaren, onder hem belast met de zorg voor de invordering van de inkomsten en ontvangsten der Gemeente.

De heer *Pabst* stelt voor in den eersten regel het woord »staat" te vervangen door »is"; verder de woorden »aan het hoofd van de geldmiddelen der gemeente" te doen wegvallen. Spr. beweert dat de woorden »staat aan het hoofd van de geldmiddelen der gemeente" zijn overgenomen uit de vroegere instruktie van den direkteur, doch in strijd zijn met de gemeentewet, die aan den ontvanger alleen de zorg over de ontvangsten en uitgaven opdraagt.

Den heer *Boer* komt het voor, dat de aanneming van het amend. eigenlijk in strijd zou zijn met het aangenomen hoofdbeginsel. De ontvanger wordt, gelijk in de memorie van toelichting gezegd is, gesteld als den eersten ambtenaar, den chef der geldelijke administratie, en dat denkbeeld heeft men in art. 1 willen uitdrukken. Nu zou Spr. het zeer vreemd vinden, dat men, door die woorden te wijzigen, te kort deed aan het aangenomen hoofdbeginsel. Spr. deelt geenszins de bedenking, dat zij in strijd met de gemeentewet zijn; daarop is in de voordragt ook acht gegeven, want er wordt in het art. gezegd »dat de Ontvanger onder B. en W. staat aan het hoofd der geldmiddelen."

De *Voorz.* gelooft niet, dat door de weglating terug gekomen wordt op het beginsel. Dat beginsel is toch vooral uitgedrukt in het tweede gedeelte van het artikel, dat onveranderd blijft.

De heer *Pabst* zegt, de woorden eener verordening moeten eene beteekenis hebben; dat de ontvanger alle ontvangsten en alle uitgaven doet, kunnen zij niet beduiden, want dat is uitgedrukt; dat hij over de geldmiddelen *iets* heeft te zeggen, is te onbestemd. De bedoelde woorden beteekenen dus niets dan hetgeen reeds is uitgedrukt. Al wil men den ontvanger alle toezigt op de geldmiddelen geven, dan staat hij daarom nog niet aan het hoofd, want dat beteekent dat hij er over beschikt.

De heer *v. Nooten* kan zich mede niet met het amend. vereenigen. In het art. is toch uitdrukkelijk opgenomen, dat de ontvanger *onder B. en W.* aan het hoofd der geldmiddelen staat; het aan B. en W. toevertrouwd beheer wordt dus door de redaktie niet verkort. Met het oog ook op art. 278 der gem.-wet, waar eene zeer uitgebreide magt aan den gemeente-ontvanger wordt toegekend, acht Spr. de redaktie ook geenszins onjuist.

Het amendement wordt verworpen met 11 stemmen tegen die der HH. *Pabst*, *Schermbeek*, *Ram*, *v. Boetzelaer*, *de Graaf*, *de Jong*, *v. Doorn*, *v. Geuns*, en den Voorz., en het art. onveranderd aangenomen.

Art. 2. Hij treedt in alle zaken, de geldmiddelen der Gemeente betreffende, met Burgemeester en Wethouders in briefwisseling, maakt hunne besluiten deswegens aan de onder zijn toezigt staande ambtenaren bekend en zorgt voor de stipte naleving daarvan.

De heer *Pabst* wenscht dit art. te doen vervallen, daar het van zelf spreekt, dat de ontvanger in briefwisseling treedt met B. en W. Daar in dit art. voorts nog staat, dat hij de besluiten van B. en W. aan de ambtenaren bekend maakt, terwijl in art. 9 staat, dat hij zorgt, dat de ambtenaren de besluiten van B. en W. getrouw naleven, zou men kunnen volstaan met in dit laatste art. een enkel woord bij te voegen.

De *Voorz.* acht het goed, als eene verpligting op te leggen, dat de ontvanger met B. en W. in briefwisseling treedt. Het is toch niet voldoende, dat hij de bevelen van B. en W. opvolgt, maar hij moet hen ook opmerkzaam maken op alle verkeerdheden, die zich voordoen.

De heer *Boer* merkt aan, dat wat in art. 2 en 9 wordt voorgeschreven niet volkomen hetzelfde is. Art. 9 spreekt alleen over de verordeningen en reglementen betreffende de plaatselijke belastingen en het naleven der instruktien. Art. 2 legt den ontvanger de verpligting op, om in alle zaken, de geldmiddelen van de gemeente betreffende, met B. en W. in briefwisseling te treden, en dat heeft in deze instruktie eene ruime beteekenis; bv. hij zal de aandacht moeten vestigen op veranderingen, die noodig of wenschelijk zijn. Spr. acht dat eene zeer nuttige bepaling, en als zoodanig niet overbodig, dewijl in art. 9 niet zoozeer hetzelfde wordt gezegd.

De *Voorz.* merkt aan, dat op dit oogenblik op art. 9 geen amendement kan worden voorgesteld.

De heer *Pabst* zegt, dat in het laatste punt, waarop door den heer *Boer* gewezen wordt, voorzien is in art. 3. De uitdrukking van art 2 kan aanleiding geven tot iets, dat Spr. afkeurt, dat B. en W. met geene andere der belasting-ambtenaren in briefwisseling treden, dan door tusschenkomst van den ontvanger. Is dat nu niet de bedoeling, dan heeft Spr. met het artikel vrede.

De *Voorz.* komt tegen dit denkbeeld op. De bedoeling van hetgeen in dit art. gezegd wordt, is, dat de ontvanger het initiatief moet nemen; art. 3 vordert dat hij van schriftelijk advies dient, ingeval door B. en W. het initiatief genomen wordt.

De heer *Pabst* verklaart na deze uitlegging zijn voorstel in te trekken.

Het art. wordt zonder omvraag goedgekeurd.

Art. 3. Hij doet aan Burgemeester en Wethouders zoodanige schriftelijke voorstellen als hij meent dat aan eene meer geregelde en zekere invordering der belastingen bevorderlijk kunnen zijn, en is belast met het ontwerpen der verordeningen, de bijzondere soorten van plaatselijke belastingen en hare invordering betreffende.

De heer *v. Geuns* zou het wel goedkeuren, dat de ontvanger in den regel belast ware met het ontwerpen der belastingverordeningen, zoodat zij in den regel eerst werden ontworpen door hem en dan aan B. en W. verzonden, maar Spr. zou aan de andere zijde B. en W. niet willen binden, zoodat zij niet zelven verordeningen ontwerpen en aan den ontvanger om raad en berigt verzenden konden. Spr. stelt dus voor, voor »is belast" te lezen »kan worden belast."

De *Voorz.* deelt de zienswijze omtrent de opvatting, doch meent dat het amendement eenigzins te ver gaat, daar door de woorden »kan belast worden" als het ware wordt aangetoond, dat dit uitzondering is, terwijl Spr. meent dat het als regel moet beschouwd worden. Spr. meent, dat men zou kunnen lezen: »en is, als zulks door B. en W. verlangd wordt, belast."

De heer *v. Geuns* wijzigt zijn amendement aldus: »is, wanneer B. en W. zulks verlangen, belast."

De heer *de Muralt* zou tegen deze wijziging zijn, want de regel is, dat de ontvanger het moet doen; en als men nu zegt, dat hij er mede belast *kan* worden, dan is dit exceptioneel. De voorsteller is uitgegaan van het denkbeeld, dat het eene verpligting zou gelden van B. en W., maar Spr. merkt op, dat hunne verpligtingen niet worden geregeld bij deze instruktie.

De heer *v. Nooten* acht het juister te lezen: »als in den regel belast". Spr. stelt dat voor.

De heer *v. Geuns* verklaart, daar het amendement van den heer *v. Nooten* dezelfde strekking heeft, het zijne in te trekken.

Het amendement van den heer *v. Nooten* wordt hierop met 14 stemmen, tegen die der HH *v. Geuns*, *v. Nooten*, *v. Boetzelaer*, *Bake*, *de Graaf*, *v. Lier* en den Voorz. verworpen, en het art. onveranderd aangenomen.

Art. 3 wordt zonder omvraag aangenomen.

Art. 4. Hij dient schriftelijk van berigt en advies op alle door Burgemeester en Wethouders aan hem toegezonden stukken, rakende de geldmiddelen der Gemeente of daarmede in verband staande zaken. Hij woont, daartoe van hunnentwege uitgenoodigd, de vergaderingen van Burgemeester en Wethouders en der Commissie van Financien bij tot het geven van mondelinge inlichtingen of adviesen. Hij geeft aan Burgemeester en Wethouders onverwijld alle inlichtingen, zijn beheer betreffende, die van hem mogten gevorderd worden.

Den heer *Pabst* komt het voor, dat aan den ontvanger ook de verpligting moet worden opgelegd den raad van konsideratie en advies te dienen. Art. 123 der gemeentewet bepaalt, dat de raad daarop regt heeft.

De *Voorz.* geeft juist daarom in overweging of het wel noodig is er hier iets van op te nemen.

De heer *Pabst* zegt, dat dit regt van den raad om inlichtingen te vragen, nog niet insluit de verpligting voor den ontvanger om die te geven. Spr. wil hem daarom die verpligting opleggen, en stelt voor daartoe B. en W. in den eersten regel te veranderen in »het gemeentebestuur", en de laatste zinsnede te laten vervallen.

De *Voorz.* gelooft niet, dat alles wat de bevoegdheid en den werkkring van den ontvanger aangaat in de instruktie is opgenomen. Spr. zou denken, dat de ontvanger zoowel de gemeentewet moet lezen als die instruktie, om met zijn werkkring bekend te worden. Spr. geeft nog in overweging of het wel goed is te zetten »gemeentebestuur" en of het niet beter is te lezen »den gemeenteraad en Burgemeester en Wethouders"

De heer *Pabst* wijzigt zijn voorstel in dien zin.

De heer *Boer* acht dit een zeer moeijelijk punt. Den grond voor het amendement meent de heer *Pabst* te vinden in art. 123 der gem.-wet; maar Sprs. stemt nog niet toe, dat die daarin ligt. Art. 123 spreekt bepaald van de *gemeentebesturen*, en Spr. vraagt, of men die bepaling niet te zeer zou uitbreiden als men zeide, dat *de raad* van een ambtenaar zou kunnen vragen alle inlichtingen. Spreker zou daarin nog al eenig bezwaar zien. Is dat artikel echter zoo op te vatten, dan moet hij weêr zeggen, waarom de verpligting om de inlichtingen te geven in de instruktie opgenomen? Omdat, zegt de heer *Pabst*, ze dan niet zoude kunnen geweigerd worden; maar Spr. merkt aan, dat in de tweede al. van dat art. 123, waarop de voorsteller zich beroept, juist reeds staat uitgedrukt, dat, indien deze ambtenaren of besturen, na twee malen daartoe te zijn aangeschreven geweest, de inlichtingen terughouden, zij, na het verstrijken van den gestelden termijn, kunnen worden ingewonnen door een of meer leden van het gemeente-bestuur, onder persoonlijke aansprakelijkheid der ambtenaren en leden van besturen, welke tot de vertraging hebben medegewerkt, voor de kosten. Spr. zou echter juist door die al. moeten komen tot het besluit, of hier niet meer bedoeld wordt de bevoegdheid van gemeente-besturen ten opzigte van andere onafhankelijke korporatiën. Hij wil dat punt echter thans niet beslissen of behandelen, maar alleen verklaren, dat de zaak hem nog niet duidelijk genoeg is, om een amendement aan te nemen, dat z. i. verder gaat dan de wet.

De *Voorz.* zou, al ware het art. niet toepasselijk toch denken, dat als de raad ambtenaren aanstelt, bij hun inlichtingen kan vragen.

De heer *de Muralt* is van oordeel, dat alle gemeente-ambtenaren ondergeschikt zijn aan den raad, en dus verpligt aan dien raad alle inlichtingen te geven. Art. 68 gem.-wet, al. 2 huldigt het beginsel, dat alle ambtenaren in den regel ondergeschikt zijn aan den raad. Juist echter deze diskussie, de twijfel, die daaromtrent bestaat, zou Spr. aanleiding geven tot de opname der bepaling in de instruktie. Wierd dat niet gedaan, dan zou later de kwestie zich nog eens voor kunnen doen, hoe men de gemeente-wet moet begrijpen, terwijl zoo de bepaling der instruktie bij Ged. Staten ook geen bedenking doet ontstaan, men het er in allen gevalle voor mag houden, dat de raad de bevoegdheid heeft.

De heer *v. Doorn*, is van oordeel dat de uitdrukking van *Gemeente besturen* niet duister is, zij vindt hare bepaling in art. 1 der gemeente-wet, in den regel handelen B. en W. namens het bestuur der gemeente, maar Spr. acht het twijfelachtig of de Raad, buiten B. en W. regten zou kunnen uitoefenen, die de wet slechts aan de gemeente-besturen (art. 123) dàt is, volgens art. 1 aan den Raad den B. en W. gezamelijk toekent.

De *Voorz.* laat gaarne aan het oordeel der vergadering of de uitdrukking gemeentebesturen duidelijk is of niet, maar merkt aan, dat uit art. 120 en volgende genoegzaam blijkt wat er door moet worden verstaan.

De heer *v. Lier* merkt aan dat, blijkens aanteekeningen bij *Boissevain* het woord: »gemeentebesturen," in de afdeelingen der Tweede Kamer aanleiding heeft gegeven tot zwaarwigtige diskussien; dat het soms beteekent »het uitvoerend bestuur," dan weder »de raad met het dagelijksch bestuur." Spr. gelooft dus dat het noodig is allen twijfel op te heffen, ten einde de ontvanger wete aan wien de inlichtingen te geven.

Het amendement wordt alsnu met 16 stemmen tegen die der HH. *Schuurman*, *v Doorn*, *Schuller*, *Boer* en *v. Veersen* aangenomen

De zes volgende artt. worden zonder diskussie aangenomen.

Art. 11. Hij kan ten allen tijde de onderscheidene kantoren bezoeken ten einde zich van den geregelden gang der administratie te verzekeren. Hij neemt ook elke maand visie van het orderboek van den Controleur en van het dagboek, waarin deze zijne dienstverrigtingen aanteekent. Daarvan doet hij telkens blijken door het stellen van zijn visa.

De heer *Pabst* stelt voor om »hij kan enz. bezoeken" te lezen »hij bezoekt" en wijders in plaats van »en neemt elke maand", »en neemt minstens elke maand" Spr. wenscht de bevoegdheid te geven om het meer dan eens te doen, de verpligting op te leggen om het ten minste eens te doen.

De heer *Boer* zegt, dat het artikel gedeeltelijk ontleend is aan art 17 der oude instruktie van den direkteur; dáár was aan dezen de verpligting opgelegd, die de heer *Pabst* nu op wil nemen, maar dat strookte met den aard der betrekking van den direkteur, die nl. was de kontroleur van den kontroleur. Bij de geheele verandering echter die in de stelling van den gemeente ontvanger is gekomen, aan wien men het grootste gedeelte der verpligtingen

van den direkteur heeft overgedragen, terwijl men al wat de kontrole betreft meer gebragt heeft tot de werkzaamheden van den kontroleur, heeft men gemeend, bij de vele werkzaamheden, den ontvanger opgedragen, dat het eene zeer bezwarende zaak zou zijn, hem nog de verpligting op te leggen, al de belastingkantoren in de gemeente op bepaalde tijdstippen te bezoeken. Spr. moet echter ook doen opmerken, dat in de instruktie van den kontroleur wordt gezegd, dat hij dagelijks toezigt op de kantoren uitoefent; daarbij is het ook voldoende, dat de ontvanger alleen de bevoegdheid heeft, om het te kunnen doen.

De heer *Pabst* heeft niet bedoeld, dat de ontvanger op bepaalde tijden de onderscheidene kantoren in elke maand moet bezoeken, maar heeft alleen de verpligting willen opleggen om die kantoren minstens eens te bezoeken, zoodat het al of niet bezoeken niet van hem afhankelijk is; hij moet zich van den geregelden gang der administratie overtuigen.

De *Voorz.* moet eenigzins opkomen tegen het denkbeeld, dat de ontvanger-direkteur zooveel zou kunnen overlaten aan kontroleurs. Het komt Spr. voor, dat hij den kontroleur moet kontroleren, en dat, als den kontroleur is opgedragen de kantoren te bezoeken, hij dan soms moet komen zien, of dat bezoek wel plaats heeft. De uitlegging door den heer *Pabst* aan zijn amendement gegeven schijnt Spr. toe van wijderen omvang te zijn, dan hij zou verlangen. Spr. zou het beter achten te lezen »hij bezoekt regelmatig."

De heer *Pabst* zegt dat in zake van wetgeving de uitdrukking »hij kan" die hier voorkomt, beteekent, dat het niet behoeft; daarom heeft hij het willen veranderen. Hij stelt nu voor te lezen »hij bezoekt regelmatig."

De heer *Boer* vindt de uitdrukking »hij kan *ten allen tijde* de kantoren bezoeken" zeer voldoende; dat wil toch zeggen, hij kan het doen, wanneer hij het noodig acht, ook buiten kantoortijd, en op oogenblikken, dat hij werkelijk begrijpt, dat het groot nut kan hebben. Met het oog op het amendement doet zich bij Spr. de vraag op wat *regelmatig bezoeken* is? Met het tweede amendement kan Spr. zich echter zeer goed vereenigen, ook omdat het art. daardoor beter zal slaan op art. 20 der instruktie van den kontroleur, waar men leest »dat hij zijn dag- en orderboek *maandelijks* en verder zoo dikwijls als de ontvanger het verlangt, hem ter inzage moet zenden."

De heer *v. Lier* acht het woord »regelmatig" van te onbestemde beteekenis, en geeft daarom in overweging, even als in het tweede lid, een termijn te bepalen.

Den *Voorz.* komt het voor dat regelmatig wel eene beteekenis heeft. Als bv. de gewoonte is alle 14 dagen de kantoren te bezoeken, dan beschouwt Spr. het als onregelmatig als het in geen twee of drie maanden wierd gedaan. Als het de gewoonte in overleg met B. en W. zou worden, elke maand ze te bezoeken, zou het onregelmatig zijn zoo dit eens in het jaar geschiedde. Men zal het aan de prudentie van den ontvanger kunnen overlaten, hoe hij dat regelmatige wenscht te regelen.

De heer *de Muralt* gelooft dat de bedoeling is, dat de ontvanger de kantoren moet bezoeken, en dat »hij kan" de mogelijkheid laat bestaan, dat hij het niet doet. Spr. zou daarom het eerste amendement van den heer *Pabst* ondersteunen. Aan de uitdrukking »regelmatig" is echter het begrip verbonden van zekeren vasten tijd, en dat strijdt tegen het beginsel, dat men voor den werkkring van den gemeente-ontvanger heeft aangenomen, welken men, als aan het hoofd van het personeel staande, voor de uitoefening van zijn toezigt meer vrij heeft willen laten.

De *Voorz.* is niet van die meening. Het beginsel is, dat de ontvanger te gelijk direkteur is, en dien kan men opdragen, regelmatig te zien of alles goed loopt.

De heer *v. Nooten* acht het eene betere redaktie, te zeggen: »hij bezoekt de ten allen tijde voor hem toegankelijke kantoren naauwkeurig, enz."

De *Voorz.* zegt, dat zoo hij eene instruktie aan den ontvanger moest geven, hij wenschen zou, dat er geene maand verliep, zonder dat deze de kantoren bezocht. Spr. ziet ook niet in, dat dit zoo tijdroovend is, dat men het niet zou kunnen vorderen.

De heer *v. Nooten* stelt voor te lezen: »hij houdt een naauwkeurig toezigt op de ten allen tijde voor hem toegankelijke kantoren".

De heer *Schuller* moet zich in den regel verklaren tegen de amendementen, omdat hij weet, met hoeveel zorg en moeite deze instruktien geredigeerd en in verband met elkaar gebragt zijn, en de ondervinding hem geleerd heeft, hoe uitnemende wetsontwerpen bedorven kunnen worden door amendementen, met de beste bedoelingen voorgesteld. Zoo vreest Spr. ook, dat het nu met een of ander amendement zal gaan, als het niet rijpelijk wordt overwogen, of teruggezonden aan B. en W. Dit geldt nu ook met betrekking tot het amendement van den heer *v. Nooten*; daardoor wordt den ontvanger opgelegd om de hem ten allen tijde toegankelijke kantoren te bezoeken; dat al de kantoren toegankelijk zijn, wordt er niet in uitgedrukt, maar waarschijnlijk ondersteld. Men zou er echter uit kunnen opmaken, dat er toegankelijke en niet toegankelijke kantoren zijn, en de ontvanger alleen de eerste zal bezoeken. Dat is nu wel niet de bedoeling, maar het tegenovergestelde staat toch niet in het amendement, en daarom dienen die amendementen met meer zorg te worden opgesteld.

De heer *v. Nooten* zegt, dat het niet twijfelachtig is, dat bedoeld worden de kantoren der subontvangers en van den hoofdontvanger. Spr. meent, dat uit zijn amend. onmiddelijk voortvloeit, dat de kantoren ten allen tijde toegankelijk zijn, hetgeen niet uit het eerste amend. van den heer *Pabst* volgt.

Het sub-amendement strekkende tot invoeging van het woord »regelmatig," wordt alsnu met 14 stemmen tegen die der HH. *Visscher*, *Trip*, *Pabst*, *v. Boetzelaer*, *v. Geuns*, *de Graaf*, *de Jong* en den Voorz. verworpen, en daarop het amendement van den Heer *Pabst* tot bloote verandering van »kan bezoeken" in »bezoekt" aangenomen, waardoor dat van den heer *v. Nooten* vervalt, tegen hebben gestemd de HH. *v. Veersen*, *v. Nooten*, *v. Doorn* en *v. Stirum*.

Het amendement op het tweede gedeelte van het art. wordt zonder omvraag aangenomen, en het geheele art. met de vijf volgende goedgekeurd.

Art. 17. De Ontvanger houdt de volgende boeken: een dagboek en een kasboek, waarop hij terstond alle posten van ontvang en uitgaaf aanteekent, de laatst genoemde met vermelding van het nommer van het bevelschrift tot betaling en van het volgnommer der begrooting, waarop het is aangewezen; een grootboek, waarin alle posten op de gemeente-begrooting voorkomende, op afzonderlijke hoofden gebragt worden.

De bladen van het dag- en kasboek worden door den Burgemeester of een der Wethouders gewaarmerkt.

Verder houdt hij alle zoodanige bijboeken en bijregisters, als hij noodig oordeelt, of hem door Burgemeester en Wethouders gelast wordt.

Hij geniet geenerlei bureaukosten maar de kosten der benoodigde zegels van de door hem te gebruiken boeken worden hem vergoed.

De heer *Pabst* stelt voor achter »dagboek" in te voegen »waarop van dag tot dag, na orde des tijds, zonder witte vakken tusschenregels of kantteekeningen, moet worden aangeteekend alles hetgeen hij krachtens zijne betrekking als ontvanger verrigt; wijders achter »aanteekent" »de laatstgenoemde" weg te laten; en achter grootboek, in plaats van de woorden »waarin tot worden" te lezen, »waarin alle posten uit het kasboek worden overgebragt op de afzonderlijke hoofdstukken, afdeelingen en artikelen in de gemeente-begrooting voorkomende." In plaats van de derde al. zal Spr. een nieuw artikel voorstellen. Tot toelichting zegt Spr., dat gesproken wordt van een dagboek zonder dat is omschreven wat er in opgeteekend zal worden. Het denkbeeld van een dagboek is, dat alle handelingen er in worden aangeteekend. Dit dagboek zou bij het onderzoek van B. en W. of de ontvanger zijn pligt doet zeer veel gemak aanbrengen. De bijvoeging in de bepaling van wat in het kasboek voorkomt heeft Spr. veranderd, om het in overeenstemming te brengen met de besluiten van Ged. St. omtrent de rekening.

De heer *de Graaf* ziet zeer duidelijk is, waarom bij het dagboek alleen de benaming is aangewezen, zonder dat men er heeft bijgevoegd, wat het moet bevatten. Een dagboek toch, in den handel bekend onder den naam van journaal, komt in de gemeentelijke administratie niet te pas. Men heeft niet geweten wat er in zou moeten staan. Het geldt hier eenvoudig eene kasrekening die gehouden wordt, en die komt in het kasboek.

De heer *v. Lier* kan zich geenszins met het denkbeeld van den heer *Pabst* vereenigen. De benaming: »dagboek" drukt duidelijk genoeg uit, hoe het moet zijn ingerigt en wat het boek moet inhouden. Spr. vindt bovendien de redaktie van het amendement te omslagtig. De heer *Pabst* wil *alle* handelingen aangeteekend hebben; Spr. vraagt, welke andere handelingen kunnen worden aangeteekend, dan ontvangsten en uitgaven? Spr. kan zich niet voorstellen, dat de ontvanger andere zaken te konstateren heeft. Het bezoeken der kantoren is reeds in art. 11 voorzien.

De heer *de Muralt* acht het voorzigtiger omtrent den inhoud van het dagboek niets te omschrijven. Voorts merkt Spr. aan, dat bevelschriften voor ontvangsten niet gegeven worden. Wat betreft den inhoud van het grootboek acht Spr. de redaktie door den heer *Pabst* voorgesteld beter, ingeval onder afzonderlijke hoofden worden verstaan de hoofdstukken, afdeelingen en artikelen der begrooting.

De heer *Pabst* merkt omtrent hetgeen de heer *v. Lier* zegt aan, dat als men zoo redeneert ook het voorschrift hoe de kontroleur zijn dagboek moet inrigten en wat in het kasboek moet staan noodeloos is. Spr. verlangt dat het dagboek zoo zij ingerigt, dat B. en W. als zij op het kantoor van den ontvanger komen, daarin al zijne handelingen kunnen nagaan, — de ontvangsten en betalingen niet, die komen in het kasboek — b.v. de aanmaningen tot betaling, de kennisgeving aan B. en W. dat die aanmaningen zonder gevolg blijven, de kennisgeving aan B. en W. in art. 20 bedoeld. Eveneens als de kontroleur zijne handelingen in een boek moet aanteekenen, wil Spr. ook, dat de ontvanger dit zal doen. Voor den kontroleur wil men het, opdat men na eenigen tijd kunne nagaan of hij zijne zaken goed verrigt. De ontvanger nu kontroleert in zekere mate den kontroleur, dus is het voor hem even noodzakelijk als voor den kontroleur. Dit boek zal ook na eenigen tijd het bewijs kunnen leveren, in hoeverre bv. de meening van sommige leden juist is geweest bij de beschouwingen omtrent het nadeel of voordeel der vereeniging van de betrekkingen van direkteur en ontvanger. Dat boek rekent Spr. van het grootste gewigt. Aan de verandering omtrent het kasboek hecht Spr. niet zooveel. Gelijk bekend is worden ook onderscheidene bevelschriften tot ontvang aan den ontvanger gegeven. Spr. weet niet juist de benaming, maar zij zullen dan toch ook op het nummer van die autorisatie moeten worden aangeteekend. Een der leden, die als lid der komm. van finantiën gepresumeerd wordt het te weten, wenkt Spr. dat dit niet zoo is, maar aan het kantoor heeft men hem gezegd, dat voor verscheidene ontvangsten eene autorisatie om te ontvangen gegeven wordt, en dat behoort ook zoo zegt, Spr. De verandering eindelijk omtrent het grootboek voorgesteld, is in overeenstemming met de voorschriften van gedep. Staten; zij toch hebben bepaald voorgeschreven, hoe de rekening moet zijn ingerigt, en aangezien het grootboek de dadelijke legger is voor de rekening, volgt daaruit dat de aanteekening, gelijk Spr. die voorstelt, veel naauwkeuriger is.

De heer *Schuller* zegt, dat tot dusverre wel zoodanige autorisatiën, als de heer *Pabst* bedoelt, gegeven zijn, maar dat in het stelsel van komptabiliteit, thans voorgedragen, zoodanige wijze van handelen niet meer voorkomt, en in het vervolg de ontvangsten van al de andere ontvangers, geverifieerd door den kontroleur, zullen worden overgestort bij den gemeente-ontvanger, zonder magtiging van B. en W. Het kan, zegt Spr., evenwel gebeuren, dat voor buitengewone zaken eene autorisatie van B. en W. noodig is, maar anders worden volgens het toekomstige stelsel geene ontvangsten meer op magtiging, maar als uitvloeisel van de verpligting van de betrokken autoriteit van komptabiliteit geïnkasseerd.

De heer *v. Lier* vindt in de redaktie door den heer *Pabst* voorgesteld een omslag die onduidelijkheid te weeg brengt, en geheel strijdt met het doel van den voorsteller. De heer *Pabst* wenscht in het dagboek alle mogelijke operatiën aangeteekend te zien, maar Spr. ziet niet in, dat er iets anders in behoort te worden aangeteekend dan de ontvangsten en uitgaven. De heer *Pabst* wijst op sommige verpligtingen, en zegt, dat het een boek moet zijn, waarin ook daarvan aanteekening wordt gehouden; Spr. antwoordt, dat dit niet in een journaal te huis behoort. Moet er van andere zoodanige zaken aanteekening worden gehouden, dan dient daarvoor een afzonderlijk boek te worden aangelegd.

De *Voorz.* gelooft, dat men de zaak slechts moet beschouwen uit het oogpunt van komptabiliteit. Uit de aard der zaak toch zullen nog verschillende andere boeken moeten worden gehouden, bv. een korrespondentieboek, een rapportenboek. Hier is meer voorgeschreven, wat hij als komptabel ambtenaar moet hebben, en dan heeft men behouden wat tot nog toe goed geloopen heeft. Nu is het wel mogelijk, dat men eene andere redaktie zou kunnen aangeven, maar men moet zich, meent Spr., niet verdiepen in hetgeen in dit of dat boek moet worden aangeteekend.

De heer *de Muralt* stelt voor het amendement te splitsen.

De *Voorz.* ziet hierin bezwaar, daar, als slechts een gedeelte wordt aangenomen, dit niet meer te rijmen is met de overige deelen van het artikel.

De heer *de Muralt* stelt dan voor, het amendement van den heer *Pabst*, met weglating van het dagboek

De heer *Pabst* wijzigt zijn amendement overeenkomstig dit voorstel.

Dit amendement wordt verworpen met 15 stemmen tegen die der HH. *v. Schermbeek*, *Pabst*, *Trip*, *v. Geuns*, *v. Boetzelaer*, *de Muralt* en den Voorz.

Het art. wordt zonder omvraag aangenomen, uitgezonderd de laatste al.

De heer *Pabst* stelt voor in plaats van die alinea het volgend nieuw artikel te stellen: Voor het houden der boeken en het doen van ontvangsten en betalingen, alsmede voor het verrigten van schrijfwerk mag hij geen der onder zijn toezigt staande ambtenaren bezigen. Hij geniet geenerlei bureaukosten. De kosten der noodige zegels worden hem vergoed." Spr. zegt, dat de bedoeling van dit voorstel is: de ambtenaar ten kantore van den gemeente-ontvanger, bij de vorige verordening aangewezen als van gemeentewege betaald wordende, zal een persoon zijn, die daar alleen belangrijke zaken verrigt, en voor den kontroleur of den ontvanger zal kunnen optreden; maar dat is niet iemand, die den ontvanger wordt toegevoegd, om hem het werk gemakkelijk te maken dat hij zelf of door personen welke hij betaald doen moet. Spr. wil voorschrijven, dat de stedelijke ambtenaar niet kan verpligt worden tot de zaken in het artikel aangegeven.

De *Voorz.* gelooft, dat in den regel veel te zeggen is voor hetgeen de heer *Pabst* aanvoert, maar zou het toch zeer wenschelijk vinden, dat de ambtenaar die op het kantoor werkzaam zal zijn, zich van den aanvang af met de zaken bekend maakte. Spr. acht het bv. niet wenschelijk, hem te verbieden bv. nu en dan de boeken bij te houden. Ook zou Spr. het voegzamer achten, dergelijke bepalingen in de instruktie van dien ambtenaar zelven op te nemen.

(*Vervolg morgen.*)

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.